ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 17

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1934 ROKU

POROZUMIENIE PRZEMYSŁU Z ROLNICTWEM

W Nr. 15 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" z dn. 1 sierpnia r. b. informowaliśmy o zasadach porozumienia między producentami nasion oleistych i przemysłem olejarskim w sprawie zbytu krajowych nasion rzepaku i rzepiku. Obecnie możemy zasygnalizować dojście do porozumienia między temi samemi gałęziami naszego gospodarstwa narodowego w sprawie nasion lnu.

Jest rzeczą notorycznie znaną, że krajowe nasiona lnu zawsze znajdywały całkowity zbyt na rynku wewnętrznym, gdyż przetwórcy oleju lnianego (fabryki lakierów, pokostów, farb, ceraty i t. d.) zawsze przedkładali olej z nasion krajowych ponad olej z nasion importowanych: olej krajowy bowiem charakteryzuje się wyższemi własnościami chemicznemi i fizycznemi w porównaniu z olejem z nasion argentyńskich. Toteż producenci siemienia lnianego nigdy nie pozostawali na rynku z towarem, import zaś nasion zagranicznych jest spowodowany wyłącznie tylko zbyt małym zbiorem siemienia lnianego w kraju.

W tym stanie rzeczy zdawałoby się, że umowa między rolnictwem i olejarstwem powinna mieć na odcinku nasion lnianych charakter tylko porządkowy, stwierdzający istotny stan rzeczy i raczej tylko formalnie zobowiązujący do odbioru całkowitego zbioru nasion oleistych, bez żadnych dodatkowych zabezpieczeń. Nie stało się bowiem nic takiego, coby mogło uprawniać do przypuszczenia, że olejarnie nie zakupią krajowego siemienia, skoro odbiorcy nadal domagają się oleju, wytłoczonego z takich właśnie nasion.

Jednak wbrew przewidywaniom, strona rolnicza zażądała nietylko rozdziału domniemanego zbioru lnu między poszczególne olejarnie, lecz nawet zabezpieczenia odbioru nasion, przez złożenie odpowiednich weksli kaucyjnych w Państwowym Banku Rolnym. Wszelkie ze strony przemysłu argumenty, że zabezpieczenie takie — mogące mieć pewne podstawy przy umowach o odbiór nasion rzepaku i rzepiku — w danym wypadku jest pozbawione słuszności, nie znalazło uznania ani zrozumienia. Pragnąc doprowadzić do porozumienia bez uciekania się do arbitrażu, strona przemysłowa przychyliła się ostatecznie — wbrew swemu pierwotnemu stanowisku— do propozycji rolnictwa, pragnąc okazać w ten sposób maksimum dobrej woli. Z tych samych względów przemysł był zmuszony akceptować nieusprawiedliwienie wysokie ceny siemienia lnianego.

Podpisana umowa przewiduje więc procentowy udział poszczególnych olejarni w odbiorze siemienia lnianego, wysokość gwarancji wekslowej, sposób płatności, gatunek siemienia (według norm giełd krajowych), wreszcie ustala ceny siemienia lnianego, które określono na zł. 42,50 za 100 kg w sierpniu i we wrześniu, z progresją aż do ceny zł. 48 za 100 kg w marcu i w kwietniu. Umowa obejmuje również nasiona konopi, których cena wzrasta w podobny sposób od zł. 32 do zł. 37,50 za 100 kg.

Należy podkreślić, że odbiór nasion lnianych powinien następować progresywnie. Gdyby bowiem rolnictwo chciało sprzedać całą ilość zebranych nasion lnu natychmiast po zbiorach, wówczas pociągnęłoby to za sobą fatalne konsekwencje dla obydwu stron, a nawet niemożność wykonania umowy. Gromadzenie bowiem wielkich zapasów nasion lnu w jednem miejscu — na składach olejarni — z łatwością może się skończyć utratą całego zbioru, z uwagi na znaczne niebezpieczeństwo ogniowe przy nadmiernej koncentracji nasion. Tymczasem te same nasiona w niewielkich składach u rolnika niebezpieczeństwa takiego nie przedstawiają. Celem progresji cen jest właśnie otrzymanie najkorzystniejszej dla rolnictwa ceny, którą osiągnąć można, sprzedając len nie na początku, lecz pod koniec roku gospodarczego. Oferując więc znaczniejsze ilości siemienia we wrześniu, rolnictwo ponosi efektywną stratę. Ponadto wskazać trzeba, że niewysoki kapitał obrotowy i brak odpowiednich magazynów olejarni polskich nie pozwalają na natychmiastowy wykup wszystkich ilości siemienia lnianego na początku kampanji. Zarówno więc w interesie przemysłu jak rolnictwa leży *stopniowy* zakup siemienia lnianego.

Z tych też względów przewidywać trzeba, że Centrala Obrotu Nasion Oleistych — zarówno w interesie rolnictwa jak przemysłu — nie będzie oferowała w najbliższym czasie zbyt wielkich ilości lnu.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Nawiązując do informacyj, podanych w Nr. 15 i 16 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" z dnia 1 i 15 sierpnia b. r. ogłaszamy dalsze ofiary, złożone przez fabryki chemiczne na cele pomocy ofiarom powodzi:

Zakłady Solvay w Polsce dary w naturze i	zł. 15.000
Lignoza Sp. Akc.	zł. 12.000
Zjednoczenie Fabryk Superfosfatowych w Polsce, dary w naturze i	zł. 3.000
Eryk A. Kołłontay Fabr. Mydła . .	zł. 2.080
Przemysł Chemiczny „Boruta" Sp. Akc., dary w naturze i . . .	zł. 1.500
Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego Sp. Akc.	zł. 1.000
Sp. Akc. Fryderyk Puls . . .	zł. 1.000
Zakłady Chemiczne w Winnicy Sp. Akc.	zł. 1.000
Setzer i Werner Sp. Akc. . . .	zł. 500
Akcyjne T-wo Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie	zł. 500
Fabryka Mydła Regera w Poznaniu .	zł. 500
Fabryka Chem.-Farm. Dr. A. Wander Sp. Akc. dary w naturze i . . .	zł. 385
Warszawskie T-wo „Motor" Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 325
Sp. Akc. Fabryk Chemicznych „Radocha"	zł. 250
Fabr. Lakierów i Fabr. „Nobiles" Sp. Akc.	zł. 200
Fabryka Bieli Cynkowej B-ci Löbbecke	zł. 200
Sommer i Nower Sp. Akc. . . .	zł. 200
Fabr. Farb Mineralnych i Chemicznych B-cia Inwald i A. Sercarz .	zł. 200
Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie	zł. 200
Myszkowska Fabr. Sztucznego Jedwabiu Sp. Akc.	zł. 200
Wytwórnia Fotochemiczna „Ero" .	zł. 185
Przemysł gumowy „Ardal" Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 100

Ponadto dary w naturze złożyli:

Związek Warszawski Przem. Mydlarskiego, Związek Lwowski Przem. Mydlarskiego, Związek Krakowski Przem. Mydlarskiego, Sp. Akc. Chem. Fabr. „Dr. Rattner", E. Socha i S-ka w Król. Hucie, J. Kindler w Kaliszu, „Persil" Polska Sp. Akc., E. G. Gammi Fabr. Mydła w Gdańsku, J. J. Berger w Gdańsku, Wielkopolska Spółka Dzierżawna Dr. Roman May oraz B-cia Gronowscy i Kołton w Kaliszu.

TOWARZYSTWO HANDLU ZAGRANICZNEGO

Z inicjatywy Centralnego Związku Przemysłu Polskiego i Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego rozpoczęto organizację Spółki Akcyjnej Handlu Zagranicznego.

Spółka miałaby na celu przejęcie od Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego tych czynności handlowych, dotychczas przez Towarzystwo wykonywanych, które nie posiadają ściśle powierniczego charakteru.

Wychodząc z założenia, że właścicielami tego rodzaju przedsiębiorstwa, które będzie posiadało poważny wpływ na organizację eksportu i pomocy dlań z jednej strony, z drugiej zaś będzie zabierało głos w sprawie dopuszczenia i obciążenia importu, winny być zainteresowane przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe — Centralny Związek zwrócił się między innemi do naszego Związku z propozycją subskrybowania akcyj.

Związek nasz, że nie mając w zakresie swego działania statutowego czynności handlowych, postanowił skolei zwrócić się do zrzeszonych w jego łonie przedsiębiorstw, zainteresowanych w przywozie lub wywozie, z tą propozycją.

Przedstawiciel Związku ze względu na konieczność zachowania kontaktu, wszedł do tymczasowego Komitetu organizacyjnego.

Termin subskrypcji kapitału akcyjnego określony został na dzień 5 września r. b.

Związek udziela szczegółowych informacyj w sprawie organizacji Towarzystwa.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Krótkoterminowe układy kontyngentowe zawarte z niektóremi krajami wygasają w okresie jesiennym, nadto niektóre inne układy będą uzupełniane w tymże okresie; wobec powyższego Związek przystępuje do rejestracji ewentualnych dodatkowych postulatów, dotyczących eksportu do niżej wymienionych krajów oraz do aktualizacji postulatów dotychczas niezrealizowanych. Lista krajów jest następująca:

Austrja.
Danja.
Grecja.
Hiszpanja.
Szwecja,
Węgry.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 24 „Informatora Eksportowego"):

Australijski Związek. Zakaz przywozu barwników syntetycznych.

Austrja. Zakazy przywozu: węglanu amonu, azotanu potasowego, zabawek z kauczuku.

Bułgarja. Zakaz importu produkcji i handlu heroiną.

Holandja. Obok skontyngentowania, import makuchów został scentralizowany i powierzony Monopolowi Rolniczemu Bydła (vide tenże Nr. 24 „Informatora" str. 4).

Meksyk. Obniżenie stawek celnych na oleje i tłuszcze, leki, środki dezynfekcyjne.

Rumunja. Ograniczenie drobnych importów pozakontyngentowych (wartości poniżej 2000 lei) do potrzeb osobistych importującego.

Syrja. Zmiany stawek na: mydła toaletowe, kwas węglowy.

Urugwaj. Ogólna reglamentacja importu z dniem 5.VIII.1934.

Zanotowane zostało w Związku zgłoszenie importera produktów chemicznych i farmaceutycznych na Łotwie.

Nawiązując do notatki w Nr. 13 „Wiadomości" w sprawie obowiązku ubezpieczania transportów eksportowych w zakładach ubezpieczeniowych polskich, względnie zagranicznych upoważnionych do działalności w Polsce, wyjaśniamy, że obowiązek ten żadną miarą nie będzie obciążać czy utrudniać działalności eksportowej firm krajowych. Państwowy Instytut Eksportowy zwraca tu przedewszystkiem uwagę na to, że każda firma może uzyskać zezwolenie na ubezpieczenie przesyłki w zakładzie ubezpieczeniowym zagranicznym od Komisarza P. U. K. U. w Gdyni (p. J. Dereziński, Gdynia, gmach „Żeglugi Polskiej"). Prośba o zezwolenie winna być odpowiednio umotywowana i udokumentowana, w wypadkach zaś wątpliwych Komisarz będzie zasięgał opinji Państwowego Instytutu Eksportowego. Dla przyśpieszenia toku załatwienia takich próśb, mogą firmy przesyłać je wprost do Instytutu, który przekaże je Komisarzowi już wraz ze swą opinją. Instytut zaznacza, że w wypadkach, gdy firma zawiera często pewnego typu umowy, wymagające ubezpieczenia transportów w zakładzie zagranicznym, będzie ona mogła uzyskać stwierdzenie ogólne takiej konieczności, a na podstawie tej później uzyskiwać zezwolenie dla poszczególnych tranzakcyj, już po ich dokonaniu.

Instytut wyjaśnia dalej, że od obowiązku ubezpieczania transportów w zakładach krajowych nie są wolne firmy krajowe, wysyłające towar przez Gdańsk, za pośrednictwem tamtejszych towarzystw transportowych czy agentów, którzy za nie towar ubezpieczają: w tych wszystkich wypadkach jest rzeczą firmy krajowej wydać swemu gdańskiemu agentowi odpowiednie polecenie. Otrzymanie zezwolenia, o którem wyżej była mowa, jest tu oczywiście tak samo możliwem.

Wreszcie Instytut wyjaśnia, że firma krajowa będzie zawsze wolna od wszelkiej odpowiedzialności, jeżeli sprawę ubezpieczenia transportu zleci maklerowi ubezpieczeniowemu krajowemu, nie wiążąc go jakiemiś szczególnemi zastrzeżeniami.

KRONIKA

Dn. 30 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, dwóchsetne w kolejności zebrań Zarządu, od chwili założenia Związku.

Zebranie poświęcone było ostatecznemu uzgodnieniu projektu nowego statutu Związku Przemysłu Chemicznego.

Ponadto, na temże posiedzeniu Zarządu przyjęto w poczet członków Związku następujące fabryki chemiczne:

Górnośląskie Wytwórnie Farb i Przetworów Chemicznych, Katowice — Ligota.

Warszawska Fabryka Ekstraktów Garbarskich, Warszawa.

Fabryka „Wrzosowa" (wytwarzająca obecnie dwuchromiany sodu i potasu), Raków koło Częstochowy.

Jak wiadomo, Polska jest największym producentem wosku ziemnego (ozokerytu). Tymczasem użytkowanie wosku ziemnego w polskim przemyśle chemicznym jest stosunkowo niewysokie. Byłoby do życzenia, aby poszczególne przedsiębiorstwa chemiczne zainteresowały się możliwością szerszego niż dotychczas wykorzystania wosku ziemnego do dalszego przerobu, zwłaszcza w zakresie artykułów opartych o ozokeryt, nieprodukowanych obecnie w Polsce, lecz sprowadzanych z zagranicy. Ewentualne spostrzeżenia lub inicjatywę w tym zakresie fabryki chemiczne zechcą kierować do Związku Przemysłu Chemicznego.

Otwarcie tegorocznych Targów Wschodnich odbędzie się dn. 1 września r. b., przy najściślejszym współudziale Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie oraz Prezydjum m. Lwowa.

Uczestnicy Targów korzystać będą z ok. 38% zniżki taryfy kolejowej, zarówno w drodze do Lwowa jak i spowrotem w 3-ch okresach pięciodniowych:

od 31 sierpnia do 4 września
od 7 września do 11 września
od 12 września do 17 września 1934.

Karty uczestnictwa, uprawniające do zniżek kolejowych jak i do uzyskania 2 bezpłatnych biletów wstępu na Targi, są do nabycia we wszystkich Oddziałach Orbisu i kioskach „Ruchu", w cenie zł. 3. — dla osób z województw Małop. Wsch. i Wołynia, i zł. 4.— dla pozostałych województw Rz. P.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Kwaśny siarczyn sodowy, używany w znaczniejszych ilościach w garbarstwie, importowany z zagranicy (w r. 1933 przywóz wyniósł prawie 900 tonn), jest obecnie produkowany w Polsce w większych rozmiarach — niezależnie od istniejących już instalacyj. Do wytwarzających już bisulfit w pewnych ilościach fabryk (Sp. Akc. „Boruta", Pabjanicka Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego) przybyło obecnie nowe urządzenie, zainstalowane w Śląskich Kopalniach i Cynkowniach, które wytwarzają produkt 65%-wy. Łączna zdolność wytwórcza wszystkich istniejących u nas urządzeń pozwoli już obecnie zaniechać importu kwaśnego siarczynu sodowego, którego przywóz byłby dzisiaj zbędny, a gospodarczo i technicznie nieuzasadniony.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,25 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90—100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
*Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	220 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	150 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	10 „
„ octowy techn. 30%	80 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	35 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	200 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	175 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28,10 „
*Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	23,70 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11